

SAVJET

RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE

Ombudsman RTCG

Podgorica, 10. 02. 2023.

JAVNO PREDUZEĆE RTCG

RTCG Broj 01-831
Podgorica, 13. 02. 2023. 20. god.

SAVJETU RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE

Predmet: Zapisnik i mišljenje ombudsmana, na prigovor od 08. 02. 2023. koji je dostavio **Institut za medije**.

Povod za dostavljanje prigovora je prilog u emisiji Gledajmo se, emitovane 07. 02. 2023.

Podnosilac prigovora je naveo:

Institut za medije Crne Gore upućuje prigovor Ombudsmanki RTCG Danijeli Popović na prilog novinara Seada Sadikovića o osvetničkoj pornografiji, emitovanog 08.02.2023. godine, u emisiji „Gledajmo se“ na prvom programu RTCG-a, sa zahtjvom da se razmotre primjedbe kojima se ukazuje na kršenje profesionalnih standarda.

Autor emisije i spornog priloga je u prilogu o ženama i djevojkama koje su preživjele osvetničku pornografiju i onlajn nasilja, fotomontažom sa fotografijom aktuelnog predsjednika Crne Gore Mila Đukanovića i svojom fotografijom, činjenice stavio u pogrešan kontekst i skrenuo pažnju sa važne teme, na ismijavanje predsjednika.

Sadiković nije ponudio niti jednu činjenicu da predsjednik Crne Gore može biti stavljeni u kontekst osvetničke pornografije i onlajn nasilja. Autor nije jasno i nedvosmisleno objasnio javnosti na koji to problem fotomontažom želi da ukaže. Naprotiv takva intervencija unijela je konfuziju, u osjetljivu temu uvela neprimjerenu dosjetku, odvušla pažnju od suštine problema, a žene, sagovornice priloga i one koje su preživjele ovu vrstu nasilja, autor je time stavio u drugi plan i uskratio im puno poštovanje.

Dobra namjera autora priloga, da otvori temu o žrtvama osvetničke pornografije i onlajn nasilja, posebno u malim, tradicionalnim sredinama, na taj način je obesmišljena.

Smatramo da se Sadiković ogriješio o nekoliko članova Kodeksa novinara/ki Crne Gore, da je činjenice zloupotrijebio i stavio ih u pogrešan kontekst, da nije jasno odvojio lični komentar i objasnio ga javnosti.

Društvena kritika jeste poželjna, a satira i humor kao njen provokativniji, grublji izraz, po čemu Sadikovićev novinarski rad jeste autentičan, su dodatno zaštićeni konvencijama o slobodi govora. Upotreba humora i satire u konkretnom prilogu, po našem sudu i iz navedenih razloga, nije u skladu sa profesionalnim standardima. To posebno, ako imamo u vidu osjetljivost teme i ranjivost žena i djevojaka koje su se suočile sa ovim problemom.

Naše reagovanje ne sugerišu zabranu upotrebe lika i djela predsjednika ili bilo koje javne ličnosti, u poželjnoj društvenoj kritici i satiri. Podsjećamo na to da su javne ličnosti u obavezi da trpe veći stepen kritike, čak i kada je ona ostrašćena, gruba, ali i na to da je obaveza novinara da i u tim slučajevima poštuje ljudsko dostajnstvo i ne zloupotrebljava činjenice stavljajući ih u pogrešan kontekst.

Tražimo od vas da se izjasnite da li su prekršeni profesionalni standardi RTCG i koje će mjere uredništvo preduzeti da se slične greške ne ponove ?

IMCG želi profesionalan Javni servis, u interesu svih građana Crne Gore I ovaj prigovor je naš doprinos tom cilju.

Povodom primjedbe Ombudsmana, Sead Sadiković je odgovorio:

Očiglednost najerno grubo napravljene montaže ni u kom slučaju ne može iskriviti stvarnost, Naprotiv, ni ne pomišljam da bi neko mogao pomisliti da se o stvarnosti radi. Montaža pokazuje mehanizam za lako krivljenje stvarnosti što je i tema priče u kojoj je ta lagana intervencija na mom liku i to u dva navrata (ne samo sa likom predsjednika Države) imala za cilj da skrene pažnju gledalaca i ni u kom slučaju da izvrigne ruglu Predsjednika. Upravo sam zbog delikatnosti teme sebe izvrgao eksperimentu i to na samom početku priče koji bi valjalo da uključite u kontekst kada donosite sud o nepriličnosti i nedozvoljenosti. Vaša se logika i poimanje profesionalnosti ne poklapa sa mojom. Vi kažete: "... bilo čiji lik, a posebno javne ličnosti, u konkretnom slučaju Predsjednika Crne Gore..." . Naprotiv, javne ličnosti su vazda pogodnije za slične uradke a manje poznate treba štiti, što ni u kom slučaju ne dovodi predsjednika države u vezu sa nasilničkom pornografijom. Samo zlonamjernim tumačenjima, kakvo je vaše, to se dovodi u vezu. Upravo na tom fonu je i kanonada komentara na internetu protiv mene što je u značajnom potvrdilo opravdanost suštine priče o filozofiji mase koja kreira virtuelnu stvarnost zbog koje ispaštaju mnogi, pogotovo mlađe ženske osobe.

OBRAZLOŽENJE I ZAKLJUČAK OMBUDSMANA

U emisiji "Gledajmo se", emitovanoj 07. februara 2023. godine, povrijeđen je Pravilnik o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG:

Član 24

"Upotreba tehnologije u uređivačke svrhe:

Specijalni efekti, uključujući zvučne efekte, treba da budu upotrebljavani s posebnom pažnjom kada je predstavljanje novinarskog materijala u pitanju. U rijetkim prilikama kada se oni koriste treba se naročito pobrinuti da **ne dođe do iskrivljivanja stvarnosti i da se ne stekne utisak uredničkog komentara**".

"Korišćenje post-produkcione kompjuterske tehnologije:

Korišćenje kompjuterske animacije i specijalnih efekata može kompromitovati autentičnost i integritet snimljenog materijala. U informativnim programima treba izbjegavati upotrebu efekata kao što su zaustavljanje kadra, usporavanje kretanja, dvostruko eksponiranje i **drugih efekata koji modifikuju prikazano, osim u slučajevima kada korišćenje takvih efekata omogućava dobijanje detaljnih informacija o događaju, dešavanjima ili ličnosti**".

Osim toga, prekršen je i Etički kodeks novnara Crne Gore, smjernice za **Načelo 2: "Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemoguću njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici i tonu.**

2.1 Komentar ne smije da bude prezentovan tako da stvara utisak da se radi o utvrđenoj činjenici".

Uzimajući u obzir navedeno, smatram da je urednik emisije *Gledajmo se*, Sead Sadiković ugrozio integritet osobe, u konkretnom slučaju aktuelnog Predsjednika Crne Gore.

